

Álit

í

løgtingsmáli nr. 18/2017: Uppskot til løgtingslóg um fyrisiting av sjófeingi

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Høgna Hoydal, hevur lagt málið fram tann 14. september 2017, og eftir 1. viðgerð tann 19. september 2017, er tað beint Vinnunevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundum tann 25. og 28. september, 3., 17., 19., 20., 23., 24., 25. og 26. oktober, 3., 6., 24., 27., 29. og 30. november og 4. desember 2017.

Undir viðgerðini hevur nevndin havt fund við umboð fyri Føroya Fiskimannafelag, Felagið Línuskip, Betri Banka, Suðuroyar Sparikassa, Norðoya Sparikassa, Bank Nordik, Føroya Arbeidsgevarafelag, Havnar Arbeidsmannafelag, Havnar Arbeidskvinnufelag, Klaksvíkar Arbeidsmannafelag, Klaksvíkar Arbeidskvinnufelag, Føroya Skipara- og Navigatørfelag, Delta Seafood, TG Seafood, Varðan Pelagic, Vaðhorn Seafood, Føroya Reiðarafelag, Framherja, JFK, Meginfelag Útróðrarmanna, Felagið Trolbátar, Felagið Lemmatrolarar, Felagið Trolskip, Felagið Rækjuskip, Felagið Nótaskip, Felagið Garnaskip, Thor, Meinhard Jacobsen, Árna M. Dam, Vestmanna Seafood, PRG, Faroe Origin, Tummas Henriksen, Útlendingastovuna, Kappingareftirlitið, Klaksvíkar kommunu, Tvøroyrar Kommununi, Eysturkommunu, Fuglafjarðar kommunu, Runavíkar kommunu, Havstovuna, Vørn og Høgna Hoydal, landsstýrismann í fiskivinnumálum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Bjørn Kalsø, Jákup Mikkelsen og Jógvan Skorheim) hevur hesar viðmerkingar:

Meirilutin mælir Løgtinginum staðiliga frá at samtykkja uppskotið.

Tað hevur í mong ár verið arbeitt við at gera breiða politiska semju um tillagingar og nýskipanir í fiksivinnulóggávuni. Aðaltátturin hevur verið at tryggja føroyska fólkinum ognarrættin og ræðið á fiskiríkidøminum, og at fiskivinnan skal kasta so nógv av sær sum gjørligt.

Men tá nýggj FEC - samgonga tók við fyri tveimum árum síðan, varð sum vent í holuni.

Samgongan segði seg vilja gera breiða semju, men tað hevur tíverri ikki víst seg at halda. Samráðingarnar, sum hava verið millum samgonguna og aðrar partar, hava verið á sera tunnum grundarlagi, og síðan fyrst løgtingsmál nr. 142/2016 um fyrisiting av sjófeingi, sum fall burtur, tá Páll á Reynatúgvu, løgtingsformaður, sendi Løgtingið til hús í summar - og nú løgtingsmál nr. 18/2017 um fyrisiting av sjófeingi, eru komin í Løgtingið eftir “semjunar”, samgongan gjørdi: fyrst Suðuroyar semjuna frá Seglloftinum, og seinni Tórshavnar semjuna, hevur snøgt sagt borið av.

Í fyrsta umfari vórðu øll hoyringarskriv, við undantaki av einum, feiað av borðinum, áður enn uppskotini komu í Tingið. Av hópnum av hoyringarskrivum, ið síðan eru komin í Vinnunevndina, bæði í sambandi við fyrru nevndarviðgerðina og aftur nú, eru nógv tey flestu somuleiðis skúgvað til viks.

Eitt ótal av hoyringum hefur verið í nevndini, og hava ein fyri og onnur eftir mælt frá at gera broytingarnar, sum landsstýrið hefur lagt upp til. Men eisini tað hefur verið sum at sletta vatn á gás.

Meirilutin heldur tí, at talan mest sum hefur verið um eina proformaviðgerð í Vinnunevndini, har landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum, Høgni Hoydal, og formaðurin í Framsókn, Poul Michelsen, hava orðað broytingarnar, ið gjørdar eru. Hetta hava løgmaður, Aksel V. Johannesen, og Javnaðarflokkurin síðan kíkkað, alt sum tað er, hóast suðuroyartingmennirnir eitt stutt skifti royndu at gera ein vørr undir viðgerðini, og fingtu flutt uppboðssøluna nakað niður og økiskvoturnar upp. Men fyri tað hava teir latið landsstýrismanninum heimild at leggja uppskot fyri Løgtingið at draga inn øll útlutað rættindi til landið við 3 % árliga, fyri síðan at selja tey á uppboði.

Harvið er prinsipið um, at øll rættindi við tíðini skulu um eina almenna uppboðssølu knæsett.

Talan hefur ongantíð verið um nakrar veruligar samráðingar í Vinnunevndini um semju. Nevndarlimirnir í samgonguni hava ikki havt nakran reellan samráðingarrætt. Tí hvør smálutur verður stýrdur úr landsstýrinum.

Arbeidsumstøðurnar hjá meirilutanum hava tí verið út av lagi vánaligar, og tað hefur ikki bøtt um støðuna. Óvanliga nógvir spurningar um avleiðingar av uppskotinum hava staðið ósvaraðir undir nevndarviðgerðini.

Tað tykist lógið, at samgongan, hvørs fremsta mál sigst vera opinleiki, gjøgnumskygni, klokku klárar mannagongdir og treytaleynt nærlagni, ikki greitt kann greina, hvørjar avleiðingar víðfevnda uppskotið fer at fáa fyri vinnuna og samfelagið annars.

Meirilutin í nevndini er ímóti, at útlutingin umvegis trinnar skipanir:

1. millum 15 % og 25 % uppboðssølu av rættindum
2. 8,5 % politiska útlutan av økiskvotum og
3. eina skipan við søguligum rættindum

verður flættað saman í lógini um fyrisiting av sjófeingi. Tað ger uppskotið torgreitt tí skilnaðurin millum hesar triggjar skipanir er sera ógreiður og kann nærmast setast av handahógvum av landsstýrismanninum sjálvum, orsakað av óvanliga mongu og sera víðu kunngerðarheimildunum, sum landsstýrismaðurin fær við nýggju lógini.

Kunngerðirnar eru ikki gjørdar, og tí hefur eingin ánilsi av, hvussu tær fara at síggja út. Vit hava uttan úrslit biðið um at sleppa at síggja kunngerðirnar, sum fara at hava avgerðandi týdning fyri, hvussu lógarverkið fer at virka. Men tað hefur verið til fánýtis.

Meirilutin mælir til, at uppboðssølan og økiskvoturnar verða tiknar úr uppskotinum. Og mælir til skipan, ið byggir á søgulig rættindi saman við einum hóskaði tilfeingisgjaldi. Somuleiðis leggja vit dent á burðardyggja veiðu, virðisøking og góða marknaðaratgongd á mest týðandi marknaðum. Hetta hefur landsstýrið púrt einki gjørt við, hóast Tingið einmælt hefur álagt landsstýrinum at arbeiða miðvíst við hesum.

Í løtuni skapa vit ikki mest móguliga virðisvøksturin í Føroyum, tí fyrítøkur noyðast at gera íløgur í framleiðsluvirki í Týsklandi og aðrastaðni at góðska sínar fiskavørur. Harumframt síggja vit eisini fyrítøkur í Føroyum, sum eitt nú skera sild í bitar og lata tey í tunnur at útflyta, tí tollurin gerst alt ov høgur um sildin verður kryddað, latin í gløs og síðan útflutt.

Havstovan og Vørn hava mælt frá at nýta bæði fiskidagaskipan og kvotuskipan at skipa botnfiskiskapin við Føroyar eftir. Meirilutin mælir tí til at skipa allan botnfiskiskapin við fiskidagaskipan, ið verður stillað av nýggjum í samstarvi millum Havstovu, vinnu og politisku skipanina.

Vit mæla frá at gera broytingar í eigaralutfallinum hjá útlendingum, fyrr enn spurningar hesum viðvíkjandi í mun til millumlanda- og altjóða sáttmálar eru lýstir nærri. Vinnunevndin er gjørd varug við, at ásetingarnar í fyriliggjandi uppskoti stríða bæði ímóti stýrisskipanini og nevndu sáttmálum.

Í øðrum lagi mælir meirilutin frá, at munur verður gjørdur á fyrítøkum við, at áramálið er ymiskt alt eftir, um útlensku eigararnir eru úr Íslandi ella aðrastaðni.

Gjøgnumgangandi hava umboð úr vinnuni víst á, at uppskotið er sera fløkt. Tí hava hoyringarnar mangan virkað móttsett tí, sum vanligt plagar at vera. Hoyringarpartarnir hava óvanliga ofta sett nevndini spurningar um uppskotið. Og tað er meira enn so komið fyri, at eingin í nevndini hevur megnað at svara. Og tá nevndin hevur flutt spurningarnar til landsstýrismannin, hevur heldur ikki borið til at fáa greitt svar.

Millum annað er framvegis ógreitt, hvussu tilfeingisgjaldið fer at ávirka ymsu bólkarnar í fiskiflotanum, ella, hvussu stórt tað fer at verða. Bæði løgmaður og landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hava villeitt Løgtingið við at siga, at 70 % av tí, teir kalla yvirnormalur vinningur, verður kravt í veiðigjaldi. Men tað passar ikki. Talan er um nógv hægri tøl, við tað, at uppboðssøla av fiski verður vektad við í veiðigjaldinum. Útrokningar vísa, at hesi tí lættliga kunnu fara at liggja millum 80 og 90 % av vinninginum.

Kvotuskipanin er útsett til í 2019. Men hóast tað hevur eingin greitt svar uppá, hvussu móguligur rokfishiskapur undir fiskidagaskipanini eitt ár fer at ávirka ásetingina av fiskidøgum og kvotum árið eftir. Heldur ikki hevur borið til hjá nevndini at fáa neyvt at vita, hvørjar avleiðingar broytingarnar fara at hava á ymsu reiðaríini og fiskiførini í flotanum, tá skiftið frá fiskidøgum til kvotur fer fram. Hetta skal sambært samgonguni ein nevnd nú fáa heimild at gera av.

Tí er eisini sera ivasamt, um ásetingarnar í lógini leggja upp til burðardyggan fiskiskap soleiðis, sum teksturin annars leggur upp til.

Meirilutin heldur tað vera ein bata, at reglurnar um eigaraviðurskifti eru hækkaðar í 20 %, men vit meta framvegis, at reglurnar bæði eru ov ógreiðar og ov avmarkandi fyri vinnuna at tillaga seg. Tí verður mælt til at gera reglurnar greiðari ella at strika tær, og lata kappingarreglurnar skipa viðurskiftini soleiðis, sum Kappingareftirlitið mælir til.

Annar spurningur, sum ikki er svaraður, er, í hvørjum lutfalli landsstýrismaðurin fer at selja langtíðar-, miðallong- og stuttíðar rættindi av ymskum fiskasløgum á ymskum havleiðum.

Tað er heldur ekki heilt greitt, hvør fer at hava møguleika at bjóða upp á rættindi, ella hvørji fiskifør kunnu leigast ella lánast at fiska uppboðssølufiskin.

Meirilutin stúrir fyri, at gamlar dangur, við útlenskum umboðsmonnum, fara at verða nýttar í stríðnum um at sleppa fram at rættindunum, sum landsstýrismaðurin ætlar at selja. Hetta viðgongur landsstýrismaðurin eisini sjálvur í viðmerkingunum til lógtingslógina um veiðigjöld.

Tað er sera hugstoytt, at landsstýrismaðurin mælir Løgtinginum til at samtykkja lóg, sum eggjar til at leiga stórar dunkar og gamlar dangur, heldur enn at geva teimum fyrimum, sum byggja nýggj framkomin fiskiskip, sum kunnu virka til at betra um góðskuna á fiskinum og harvið økja um útflutningsvirðið.

Vert er eisini at nevna, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum var sera sperdur, tá tað kom fram, at hann hevði umsitið uttan fyri lóg og rætt í sambandi við flytan av veiðiloyvum stóran part av samgonguskeiðnum, tá veiðiloyvi í fleiri umførum vórðu flutt av línuskipum á uppsjóvarskip. Hetta svansið fekk hann, væl stuðlaður av lögmanni, skúgvað yvir á umsitingina, samstundis sum hann lovaði at koma við frágreiðing um, hvussu fyrisitingarligar mannagongdir fóru at verða broyttar og betraðar. Men enn er, okkum kunnugt, eingin frágreiðing gjørd. Alt bendir á, at lógløysið heldur fram. Tí nú er komið undan kavi, at bæði landsstýrismaðurin í uttanríkis- og vinnumálum og landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum enn einferð hava brotið bæði lóg og fyrisitingarreglur, nú skip uttan veiðiloyvi eru skrásett í føroysku skipaskránni sum fiskiskip. Hetta er beinleiðis í stríð við lógina um skráseting av skipum.

Umsitingin og stovnar undir ráðnum eru uttan iva eisini nógv merkt av óskipaðu støðuni, har allar vanligar fyrisitingarreglur og mannagongdir verða skúgvaðar til viks. Tí hevur meirilutin als ekki álit á, at landsstýrismaðurin og umsiting hansara megna at gera allar tær 66 kunngerðirnar, ið skulu til, um lógin skal virka 1. januar 2018, - hvaðna minni hevur meirilutin álit á, at landsstýrismaðurin megnar at umsita lógina og mongu kunngerðirnar, sum framvegis ikki eru gjørdar.

Meirilutin heldur, at landsstýrismaðurin eigur at taka uppskotið aftur og umhugsa sína støðu í Fiskimálaráðnum. Ger landsstýrismaðurin ikki tað, eigur lögmaður at loysa landsstýrismannin úr starvi. Um tað ikki eydnast eigur lógtingsformaðurin enn einferð at senda Løgtingið heim.

Fiskivinnan hevur í øldir verið hjartað í búskapinum. Tí ber ikki til at spæla sær við hesa vinnu á Løgtingi. Fyri mongu húskini kring landið, fiskimenn, flakakvinnur, onnur, ið arbeiða í fiskivinnuni, og fyrítøkur, sum veita fiskivinnuni tænastr og liva av hjávinnum, ið stava frá virkseminum har, hevur fiskivinnulóggávan avgerandi týðning. Og við tað, at hesi eru so stórir og týðandi partur av samfelagnum, rakar tað øll, um illa verður farið um, sum í hesum føri.

Meirilutin tekur tí ikki undir við málinum, og mælir Løgtinginum staðiliga frá at samtykkja uppskotið.

Minnilutin (Bjørt Samuelson, Bjarni Hammer og Ingolf S. Olsen) hevur hesar viðmerkingar:

Uppskotið um fyrisiting av sjófeingi er eitt nýtt grundarlag undir fiskivinnupolitikki, fiskivinnufyrisiting og kørmunum hjá vinnurekandi fyri atgongd at fiska og vinna burtur úr sjófeinginum, ið føroyska tjóðin eigur og hevur ræði á.

Eitt tíggjuáraskeið er runnið, síðani Løgtingið samtykti at siga upp galdandi veiðiloyvi og fiskiloyvi við gildi frá 1. januar 2018. Stór ábyrgd liggur á politisku skipanini at samtykkja nýggja lóg, sum

leggur haldgott grundarlag undir fiskivinnuni og undir móguleikunum at gagnnýta og røkta fiskatilfeingið soleiðis, at tað skapar mest mógulig virði fyri samfelagið og eggjar til eina nýskapandi og kappingarføra vinnu.

Minnilutin feignast um, at tað, hóast stórar avbjóðingar og sera nógv ymisk sjónarmið og áhugamál, er eydnast at fáa eina nýskipan, har dentur er lagdur á at lata upp fyri nýggjum og fjølbroyttari móguleikum fyri lønsamari fiskivinnu kring landið, samstundis sum stabilitetur er tryggjaður fyri verandi vinnu og arbeiðsplássum. Stórir dentur verður lagdur á burðardyggja stovnsrøkt, og fer hetta við tíðini vónandi at tryggja, at botnfiskastovrnarnir koma væl fyri seg aftur sum varandi trygd undir fiskivinnuni á sjógvi og landi.

Seinastu mongu árinum hava skiftandi samgongur sagt, at ein nýskipan av fiskivinnuni taldist millum fremstu og týðningarmestu mál at fremja, og fleiri royndir hava verið gjørdar at finna semjur millum flokkarnar. Minnilutin metir, at skipanin, sum nú liggur á borðinum, møtir fleiri av teimum høvuðsynskjum, sum verið hava um broytingar. Í nýggju skipanini verður bøtt munandi um móguleikan at seta arbeiðsskapandi og nýmennandi verkætlanir í gongd. Hetta verður gjørt gjøgnum útboð, har vinnan er javnsett at bjóða seg frammat, og gjøgnum menningarkvotur, sum eru ætlaðar til verkætlanir kring landið, serstakliga í økjum í landinum, har arbeiðsloysið er størri enn aðrastaðni, ella har atgongdin til tilfeingið er avmarkað.

Við hesi nýskipan verður staðfest, at sjófeingi Føroya er ogn Føroya fólks og varandi grundarlag undir føroyska búskapinum og kann ikki gerast privat ogn, men brúksrætturin til tilfeingið verður latin privatum eftir ásettum treytum. Stórir dentur verður lagdur á, at vit, sum matvøruframleiðandi tjóð, skulu víðarimenna og fjøltátta framleiðsluna av vørum úr øllum sjófeinginum, og tí feignast minnilutin um, at yvir eitt áramál verða skipað so fyri, at alt tilfeingið verður ført til lands til víðari virkingar av matvørum og øðrum hávirðisvørum. Hetta skapar grundarlag fyri nýggjum vinnum.

Botnfiskiskapurin í heimasjógvi hevur seinastu nógvu árinum verið søguliga lágur við tí úrsliti, at skipini, sum í dag eru virkin í hesum partinum av vinnuni, í flestu førum eru illa sperd. Minnilutin heldur, at hesi, ið hóast mótgongd og vánalig rasktrarúrslit hava sýnt áræði og úthaldni, eiga at fáa móguleika at koma fyri seg, tá fiskiskapurin tekur seg upp aftur, og at skiftið frá fiskidagaskipan til kvotaskipan verður so smidligt, sum til ber.

Mælt verður tí til at hækka mørkini fyri, nær botnfiskur kann seljast í útboði, so hesi verða 20.000 tons fyri tosk, 12.000 tons fyri hýsu og 40.000 tons fyri upsa (so ovara markið fyri, nær kvota kann bjóðast út verður ávikavíst 9.600, 5.330 og 38.200 tons – restin er í fiskidøgum).

Neyðugt er í ávísan mun at taka atlit til virki, ið ikki sjálvi hava skip knýtt at sær at veita neyðugu rávøruna. Tí verður hildið fast í, at 25% av veidda fiskinum verða boðin út í øðrum liði. Hetta er tó ikki galdandi fyri tann partin av veiðuni, ið er keyptur á uppboðssølu í fyrsta liði. Vinnuni stendur frítt at bjóða størri part av veidda fiskinum út í øðrum liði.

Botnfiskastovrnarnir kring landið eru søguliga lágir, og hava fiskavirkini í Føroyum í longri tíð havt tørv á meira rávøru. Hóast fiskiskapurin eftir botnfiski hevur roynst munandi betri hjá ávísam bólkum, og tilgongdin hevur tykst góð, so vísa landingartølini, at samlaða veiðan av toski og hýsu heldur áfram at vera søguliga lág. Neyðugt er tí at gera munagóð átøk soleiðis, at virkini á landi í størri mun eisini fáa atgongd til tann fisk, sum fiskaður verður á fjarleiðum.

Her eru fleiri móguleikar. At fáa heilan fisk heim við høvdi fyri part av veiðuni vil betra um kappingarførið hjá føroysku fiskavirkjunum at bjóða uppá veiddan botnfisk. Føroyar hava eisini bygt upp ein marknað fyri turkað høvd. Tann framleiðslan kann stimbrast við, at ein størri partur av høvdunum, sum í dag ikki verða førd til lands, frameftir verða førd til lands og meirvirkað í Føroyum. Minnilutin metir, at stigvís umlegging og herðing av krøvum um, at øll fiskaða rávøran skal koma til høldar, fer at leggja lunnar undir nýtt virksemini, sum yvir tíð kann skapa spennandi størv kring landið. Neyðugt er at gera skipanir sum tryggja, at tað loysir seg fyri skip og manning at føra heilan botnfisk heim til virkingar í Føroyum heldur enn at senda hann óviðgjørdan av landinum.

Í mun til tann partin av fjarfiskiskapinum, sum í dag er skipaður við felagskvotum, er ætlanin at leggja um til eginkvotur fyri at fáa munandi betri góðsku til lands, við tað at skipini fáa betri móguleikar at leggja fiskiskapin til rættis. Í hesum sambandi verður einki selt í útboði í Eysturgrønlandi og Flemish Cap í 2018.

Menningarkvotur, ásettar í nýggju lógini, geva nýggjar móguleikar fyri fiskavirksemi kring landið. Nú menningarkvotur verða ásettar, eiga fiskirannsóknir og havrannsóknir at verða avmarkaðar til vísindaligar royndir og tøkniligar reiðskapsroyndir.

Frá 1. januar 2019 verður farið frá fiskidøgum til kvotur fyri ból 2 og ból 3. Býtislykilin verður soleiðis, at fiskidagarnir vera vektaðir 25 %, meðan miðalveiðan seinastu 5 árinum telur 75 %. Umráðandi er, at skiftið frá verandi skipan frá fiskidøgum til kvotur verður so lagligt og smidligt sum gjørligt, og at hædd verður tikin fyri, at tey, sum vera ávirkað av hesi broyting, ikki verða fyri vanbýti.

Landsstýrismaðurin hevur boðað frá, at í sambandi við arbeiðið at gera umsitingarætlanir fyri botnfisk undir Føroyum, sum skal gerast í 2018, verður eisini gjørd ein neyv eftirmeting av greinunum um at fara frá fiskidøgum til kvotur, har tey móguliga ivamálini verða lýst og viðgjørd nærri. Hetta arbeiði eigur at verða sett í gongd beinanvegin í 2018, og eigur at fevna um gjølliga eftirmeting av býtinum, undir hesum eisini hvussu fiskidagar í royndarloyvum, sum sambært lógini kunnu umleggjast til langtíðarloyvi, skulu takast undir daga-/kvotuskipanina. Mett eigur eisini at verða um fyrimunir og vansar við kvotum mótvegis fiskidagskipan, eins og um at steingja gýtingarleiðir í longri tíð og samstundis um, hvørt fleiri av stongdu leiðunum lutvíst ella heilt kunnu latast uppafur. Fyri at verja ungfisk eigur spurningurin um, hvussu fiskiskapur við rist kann setast í verk, at verða umrøddur. Mett eigur eisini at verða um, hvørt sonevnt dupulttrot (í summum førum trippultrot) eigur at verða bannað.

Mælt verður til, at ein skipan verður gjørd, har feløg kunnu velja at lata rættindi inn við umsókn um at fáa onnur rættindi í staðin. Tildømis fyri at lætta um trýstið á botnfiskastovnarnar undir Føroyum.

Samgongan leggur dent á, at persónar og feløg, sum fáa rættindi tillutað, veruliga hava rasktur innan fiskivinnu fyri eyga. Samgongan leggur eisini dent á, at skiftið frá gomlu fiskivinnulóggávuni til nýggju lóggávuna skal verða so smidligt og ómakaleyst sum gjørligt fyri manningarnar á fiskiførnum. Tí skjýtur minnilutin upp eina broyting sum ásetir, at útvegað fiskirættindi verða knýtt at ávísnum skipi/skipum, og sostatt verður tryggjað, at manningarnar til einhvørja tíð hava eitt reiðarí at gera sáttmálaásetingarnar galdandi yvirfyri. Eisini bindur ásetingin fyri spekulasjon við rættindum, tí tað fer ikki at bera til at leggjast á rættindi, uttan at hesi eru knýtt at ávísnum fiskifari/fiskiførnum.

Málið við fiskivinnuni má alla tíðina vera at fáa mest móguliga gagnnýtslu úr tilfeinginum, sum er ogn okkara alra. Her verður hugsað um bestu góðsku, størstu virðisøking, flest arbeiðspláss o.s.fr.

Tað er umráðandi, at vitan um fiskisap og fiskavirking verður verandi og ment í Føroyum og ikki flutt av landinum.

Tað er ein sannroynd, at góð góðska við vánaligari handfaring og skeivari tøkni kann gerast verri. Tað er eisini ein sannroynd, at tað ikki ber til at gera eina vánaliga góðsku betri. Tí skal syrgjast fyri, at tann fyrsta floks vøran, sum náttúran gevur okkum, verður verandi fyrsta floks, tá ið hon kemur til lands. Fiskiskip, tøkkin, handfaringin o.s.fr má tískil vera í lagi hjá øllum, sum virka í og bjóða seg fram í fiskivinnuni.

Av tí stóra partinum av tilfeingisbýtinum, sum latið verður út við 8 ára uppsagnartíð, og sum ikki eru keypt rættindini, verður latið Løgtinginum heimild at taka inn upp til 3% um árið at nýta til endamál, sum kunnu gagna samfelagnum og vinnuni.

Somuleiðis skjýtur minnilutin upp at heimila landsstýrismanninum at áleggja loyvishavarum, við umsetningi omanfyri 10 milliónir kr. árliga, við hóskaði millumbili at lata frágreiðing um virksemd, ið knýtir seg at rættindunum – her verður hugsað um virðisøking, arbeidsskapandi – og annað samfelagsgagnligt virksemd, sum verður skapt við grundarlagi í atgongdini til tilfeingið.

Tá talan er um útboð av rættindum uttanfyri føroyskan sjógv metir minnilutin tað vera sera umráðandi, at landsstýrismaðurin tryggjar, at lógin framhaldandi eggjar til, at tað loysir seg at fara út at vinna Føroyum nýggj rættindi.

Seinastu árin er føroyska uppsjóvartilfeingið fleirfaldað. Nakað fer til umbýti við onnur lond, men nógv tann størsti parturin verður fiskaður av føroyskum skipum. Meginparturin verður fiskaður av uppsjóvarflotanum, men eisini botnfiskatrolararnir hava fingið avmarkaðan lut í øktu kvotunum. Føroysku kvoturnar eru øktar, bæði tí heildarkvoturnar (TAC) hjá strandarlondunum eru øktar, men eisini tí Føroyar hava kravt og tilskilað sær størri part av TAC'num.

Politiska skipanin undir undanfarnu samgongu økti føroyska lutin í TAC'num fyri makrelin úr 4,93 í 12,6 prosent og er semja millum Føroyar, ES og Noreg um tað býtið. Undir verandi samgongu er luturin av norðhavssild øktur úr 5,16 í 19,44 prosent, og luturin av svartkjafti er øktur úr 24,05 í 35,53 prosent. Ongin strandarlandasemja er í løtuni um norðhavssild og svartkjaft.

TAC'íð fyri makrel er 1.020.996 tons í 2017. Av hesum eiga Føroyar samsvarandi strandarlandaavtaluni 12,6 prosent, sum er 128.655 tons. Eftir gamla býtinum høvdu Føroyar bert átt 4,93 prosent, sum er 50.335 tons. Við nýggja makrelbýtinum er føroyska kvotan sostatt økt við 78.320 tonsum í mun til gamla býtið.

TAC'íð fyri norðhavssild er 646.075 tons í 2017. Av hesum hava Føroyar tillutað sær 19,44 prosent, sum er 125.597 tons. Eftir gamla býtinum høvdu Føroyar bert átt 5,16 prosent, sum er 33.337 tons. Í mun til gamla býtið gevur hetta Føroyum eina øking í sildakvotuni í 2017 á 92.260 tons.

TAC'íð fyri svartkjaft er 1.342.249 tons í 2017. Av hesum hava Føroyar tillutað sær 35,53 prosent, sum er 476.901 tons. Eftir gamla býtinum høvdu Føroyar bert átt 24,05 prosent, sum er 322.811 tons. Hetta gevur Føroyum eina øking í svartkjaftkvotuni í 2017 á 154.090 tons í mun til gamla býtið.

Her er talan um so stórar nøgdir og ríkidømi, at ríkiligt er til at skapa nýggjar móguleikar og nýtt virksemi kring landið. Minnilutin er sannførdur um, at við fiskivinnunýskipanini verða lunnar lagdar undir menning av fleiri vinnumøguleikum.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur eisini skotið upp broytingar, ið minnilutin hevur tikið til eftirtektar. Hesar eru tiknar við í broytingaruppskotið, ið minnilutin setir fram.

Minnilutin setir fram soljóðandi

b r o y t i n g a r u p p s k o t

1. § 3, nr. 13) verður orðað soleiðis:
“13) Heildarkvota: Tann nøgd av livandi sjófeingi, í tonsum, sum persónar ella feløg, ella eigarar av fiskifari undir føroyskum flaggi hava rættindi at veiða av í kvotuskipan í einum fiskiári. Kvota, ið er sett av til hjáveiðu, rannsóknir, royndarfiskiskap og menningarætlanir, verður ikki roknað uppí heildarkvotu. Egin árskvota, sum rættindahavara er loyvt at flyta millum ár, er ikki at rokna sum partur av heildarkvotuni tað árið, sum kvotan verður flutt til.”
2. Í § 5 verður sum stk. 2 sett:
“Stk. 2. Rættindahavari skal í seinasta lagi 30 dagar eftir, at rættindini eru útvegað, vísa á fiskifar ella tilsøgn um fiskifar, sum skal hava fiskiloyvið sbt. § 12 til kvotu ella teir fiskidagar, ið rættindini umfata. Eigarin av fiskifarinum skal lúka treytirnar samsvarandi §§ 6, 7 og 9.”
3. Í § 7, stk. 4 verður “, umframt upplýsing um eginpening, og hvussu stór skuldin í felagnum er í mun til felagsins eginpening” strikað.
4. § 7, stk. 6 verður orðað soleiðis:
“Stk. 6. Í sambandi við eftirkanning av treytunum í hesi grein kann landsstýrismaðurin krevja upplýsingar og vátanir frá persónum og feløgum og krevja, at persónur ella felag, sum verður eftirkannað, útvegar upplýsingar og vátanir frá nevndarlimum, stjórn, eigarum, ráðgevvum, fíggingarstovnum o.ø. Landsstýrismaðurin kann krevja føroyska týðing av skjølum.”
5. § 10, stk. 1-3 verður orðað soleiðis:
“Rættindahavarar kunnu frá 1. januar 2019 einsamallir, ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, í mesta lagi hava ræði á sum egin árskvota, umroknað til toskajavnvirði, 35% av:
1) Heildarkvotunum av botnfiski í føroyskum sjógvi
2) Heildarkvotunum av uppsjóvarfiski í Norðuratlantshavi
3) Heildarkvotunum av botnfiski og øðrum djórasløgum uttan fyri føroyskan sjógv
Stk. 2. Rættindahavarar kunnu frá 1. januar 2019 einsamallir, ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, í mesta lagi hava ræði á 20% av fiskidøgnum í bólkunum sambært § 27, stk. 1, nr. 1 og 2 samanlagt.
Stk. 3. Umframt avmarkingarnar í stk. 1 kunnu rættindahavarar frá 1. januar 2019, einsamallir ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, í mesta lagi hava ræði á

sum egin árskvota 20% av samlaðu heildarkvotunum sambært stk. 1, umroknað til toskajavnvirði.”

6. Í § 10, stk. 7, verður “egin rættindi” broytt til: “egin árskvota”.

7. Í § 10 verður aftan á stk. 7 sum nýtt stk. sett:

“Stk. 8. Tá avgerast skal, um markið í stk. 1-3 er rokkið, verður egin árskvota, sum ein rættindahavari sambært heimildunum í hesi løgtingslóg flytur millum ár, roknað upp í egnu árskvotuna hjá rættindahavaranum tað árið kvotan er flutt frá, og er ikki at rokna sum partur av egnu árskvotuni tað árið, sum kvotan verður flutt til.“

Stk. 8-11 verða eftir hetta stk. 9-12.

8. § 10, stk. 9, sum eftir hetta verður stk. 10, verður orðað soleiðis:

“Stk. 10. Nærstandandi er at skilja sum hjúnafelegi, skyld í stígandi ella fallandi linju, systkin, hjúnafelegi hjá teimum nevndu persónunum og aðrir persónar, ið hava staðið hvørjum øðrum serliga nær.”

9. § 10, stk. 10, sum eftir hetta verður stk. 11, verður orðað soleiðis:

“Stk. 11. Virksemiti, har felag og persónur, sum einsamallir ella saman við nærstandandi, beinleiðis ella óbeinleiðis, høvdu ræðið á meira enn ásett í stk. 1-3, áðrenn 1. januar 2019, kann halda fram, men kann ikki økjast.”

10. Í § 13, stk. 4 verður “og 61” strikað og “tilfeingisgjald” verður broytt til: “veiðigjald”.

11. Í § 14, stk. 1 verður

- “1) 7.200 tons av toski á landgrunninum í føroyskum sjógvi
- 2) 3.330 tons av hýsu í føroyskum sjógvi
- 3) 38.200 tons av upsa í føroyskum sjógvi”

broytt til:

- “1) 9.600 tons av toski á landgrunninum í føroyskum sjógvi
- 2) 5.330 tons av hýsu í føroyskum sjógvi
- 3) 38.200 tons av upsa í føroyskum sjógvi”

12. § 15, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Um heildarkvotan er lægri ella ájavnt við ásettu nøgdin í nr. 1-6, verða ávikavist 25%, 15%, 15%, 15%, 15% og 15% av nøgdini bjóðað út sum sölukvota:

- 1) 350.000 tons av svartkjafti.
- 2) 90.000 tons av makreli.
- 3) 65.000 tons av norðhavssild.
- 4) 27.000 tons av botnfiski í Barentshavinum.
- 5) 3.100 tons av toski á Flemish Cap.
- 6) 1.900 tons av botnfiski í Eysturgrønlandi.”

13. Í § 16, stk. 1 verður aftan á “sölukvota” sett: “ ella uppboðsárskvota”.

14. Í § 17, stk. 1 og stk. 2 verður aftan á “sölukvota” sett: “ ella uppboðsárskvota”.

15. Í § 19, stk. 3 verður “og § 15, stk. 2” broytt til: “, § 15, stk. 2, § 16, stk. 1 og § 17, stk. 1 og 2”.
16. Í § 21 verður aftan á stk. 1 sum nýtt stk. sett:
“*Stk. 2.* Hóast rættindi, latin sbt. stk. 1, kann Løgtingið, uttan endurgjald, taka inn upp til 3% av útlutaðu rættindunum, undantikið kvotur, ið eru bjóðaðar út á uppboðssølu, at seta av til onnur endamál.”
- Stk. 2 verður eftir hetta stk. 3.
17. Í § 21 verður sum stk. 4. sett:
“*Stk. 4.* Sum grundarlag fyri frágreiðingini í stk. 3 verður heimilað landsstýrismanninum at áleggja loyvishavarum við umsetningi omanfyri 10 milliónir kr. at lata frágreiðing um virksemd teirra, ið knýtir seg at fiskiloyvinum. Landsstýrismaðurin kann biðja um upplýsingar um virksemd, ið knýtir seg at rættindunum.”
18. Í § 24 verður sum nýtt stk. sett:
“*Stk. 2.* Tá talan er um skip, ið hava verið á royndarveiðu eftir ávísam fiskaslagi og sum eftir umsókn kunnu fáa rætt at veiða eftir treytunum í § 13, sbt. § 58, stk. 6, kann landsstýrismaðurin eftir umsókn gera undantak fyri nevnda lutfallinum sbt. stk. 1, nr. 1.”
19. § 28, stk. 2 verður orðað soleiðis:
“*Stk. 2.* Landsstýrismaðurin kann í kunngerð loyva tíðaravmarkaðari veiðu við snøri ella tráðu eftir botnfiski og øðrum djórasløgum á Føroya Banka og gera nærri reglur um, hvussu hesin fiskiskapur verður skipaður, og hvørjir bólkar av fiskiførum kunnu gerast partur av skipanini.”
20. Í § 39 verður aftan á stk. 3 sum nýtt stk. sett:
“*Stk. 4.* Landsstýrismaðurin kann loyva, at upp til 10% av egnari árskvotu sambært §§ 14-18, § 28 og § 34 kunnu flytast til árið eftir, og at upp til 10% kunnu fiskast upp um egna árskvotu í einum fiskiári. Ov nógv fiskað í einum ári verður móttrokað í egnu árskvotuni fiskiárið eftir. Í serligum førum kann landsstýrismaðurin loyva, at meiri enn 10% verður flutt millum ár, og at felagskvotur verða fluttar millum ár.”
- Stk. 4 verður eftir hetta stk. 5.
21. § 42, stk. 1 verður orðað soleiðis:
“Egin kvotupartur ella egin árskvota kann avhendast fyri eitt ár í senn ella endaliga til persón ella felag, ella eigara av fiskifari, sum lýkur treytirnar í §§ 6, 7, 9 og 10 eftir reglunum í hesi grein treytað av, at í minsta lagi 60% av kvotunum, fiskiárið frammanundan, eru nýtt til fiskiskap. Endalig avhending er ikki loyvd í 2018. Móttakarinn yvirtekur tað avhendaða við teimum rættindum og skyldum, sum fylgja av egna kvotupartinum ella egnu árskvotuni.”
22. § 42, stk. 3 verður orðað soleiðis:
“*Stk. 3.* Upp í 20% av egnum kvotuparti ella egnari árskvotu, roknað fyri hvørt fiskaslag sær, kunnu avhendast øðrum persóni, felag ella eigara av fiskifari fyri eitt ár í senn. Tílik avhending skal fráboðast alment eftir reglum, sum landsstýrismaðurin ásetir, við upplýsing

um keypara, seljara, hvørji rættindi verða seld og kostnað. Landsstýrismaðurin kann í 2018 geva undantak frá avmarkingini uppá 20%, tá talan er um heildarkvotur, sum í nøgd eru somikið lítlar og smábýttar, at grundarlag ikki verður mettt at vera fyri skynsomum rakstri hjá einstaka fiskifarinum sum avhendar.“

23. Í § 48 verður aftan á stk. 1 sum nýtt stk. sett:

“*Stk. 2.* Í minsta lagi 20% av fiskinum skal førast til lands við høvdi.”

Stk. 2 verður eftir hetta stk. 3.

24. § 48, stk. 2, sum eftir hetta verður stk. 3, verður orðað soleiðis:

“*Stk. 3.* Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um, hvat skyldan sambært stk. 1 og 2 fevnir um, og um undantak frá reglunum og tillagingartíð.”

25. Í § 49, stk. 1 verður “75% av allari veiðu” broytt til: “Øll veiða”.

26. § 49, stk. 2 verður orðað soleiðis:

“*Stk. 2.* Landsstýrismaðurin ásetir nærri reglur um, hvørji fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskapur eru fevnd av kravinum sambært stk. 1. Landsstýrismaðurin kann í serligum førum brúka annað tíðarskeið fyri uppgerð, sambært stk. 1 og kann somuleiðis í serligum førum gera undantak frá ásetingini í stk. 1, tá talan er um force majeure líknandi støður.”

27. Í § 58 verður sum stk. 6 sett:

“*Stk. 6.* Hevur loyvi verður givið til royndarveiði eftir ávísimum fiskaslagi í samanhangandi tíðarskeiði í minsta lagi 5 ár, kann landsstýrismaðurin eftir umsókn veita rætt at veiða eftir treytunum í § 13, tá mettt verður, at grundarlag er fyri varandi og burðardyggum fiskiskapi, og treytirnar í royndarloyvunum annars hava verið loknar.”

28. § 60, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Ein partur av tøkari føroyskari kvotu kann verða settur av til at brúka sum liður í vinnuligum menningarætlanum kring landið. Latast kunnu í mesta lagi 8,5% av samlaðu føroysku kvotuni av ávísa fiskaslagnum.”

29. Í § 60, stk. 2 verður ”20%” broytt til: ”10%”.

30. Í § 69, stk. 3 verður 2. pkt. strikað.

31. § 87, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Fiskiveiðieftirlitið kann beinanvegin taka aftur rættin til at reka vinnuligan fiskiskap, um brot er framt á reglurnar í hesi løgtingslóg, ella reglur, ásettar við heimild í hesi løgtingslóg, um fiskað er meira enn loyvt er sambært fiskiloyvinum, ella um fiskifar ikki heldur seg til treytir ásettar í fiskiloyvinum.”

32. § 87, stk. 2 verður orðað soleiðis:

”*Stk. 2.* Rætturin at reka vinnuligan fiskiskap kann takast aftur upp til 4 vikur hvørja ferð. Fiskiveiðieftirlitið ger av, hvat tíðarskeið rætturin at reka vinnuligan fiskiskap verður tikin aftur. Í tíðarskeiðinum, rætturin at reka vinnuligan fiskiskap verður tikin aftur, kann rættindahavarin ikki gagnnýta rættindi í fiskiloyvi, sum brotið snýr seg um, og skipið, ið

brotið er framt við, kann ikki reka vinnuligan fiskiskap, heldur ikki, um skipið verður selt øðrum eigara.”

33. § 90, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. januar 2018. Samstundis fer úr gildi løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap. Tó koma § 10, § 15, stk. 1, nr. 5 og 6, og stk. 2 galdandi fyri nr. 5 og 6, §§ 22 til 27 og §§ 29 til 32 í gildi 1. januar 2019.”

Serligar viðmerkingar

Til nr. 1

Í § 3, nr. 13) verður skotið upp at gera triggjar tillagingar í tekstinum, sum allýsir “heildarkvota”. Sum tað fyrsta verður skotið upp at broyta orðingarnar frá eintali til fleirtal. Við hesum er greiðari, at heildarkvotan er tann samlaða nøgdin, sum persónar ella feløg, ella eigarar av fiskifari undir føroyskum flaggi, hava rættindi at veiða av í kvotuskipan í einum fiskiári. Harnæst er lagt upp til at strika ásetingina um, at kvotabýtið við onnur lond ikki er partur av heildarkvotuni. Talan er ikki um eina innihaldsliga broyting, tí ætlanin við orðingini frammanundan var, at tað er kvota, sum verður latin øðrum londum, sum ikki er partur av heildarkvotuni. Mett verður, at tilvísingin til kvotabýtið við onnur lond er ikki neyðug at hava við, tí hetta er longu fevnt av fyrsta pkt. í allýsingini. Sum tað triðja verður lagt upp til at seta inn, at egin árskvota, sum rættindahavari er loyvdur at flyta sær millum ár, ikki er partur av heildarkvotuni tað árið, sum kvotan verður flutt til. Hetta kann t.d. vera, at rættindahavari í einum ári fær loyvi at flyta sær 10% av kvotuni til árið eftir. Tann kvotunøgd, sum tá verður flutt, verður lögð afturat teimum rættindum, sum rættindahavarin hevur í komandi árinum, men er ikki at rokna sum ein partur av heildarkvotuni tað árið. Tað merkir m.a. eisini, at kvotunøgdin er ikki í útrokningini fyri miðsavnan tað árið, sum kvotan verður flutt til, men er ein partur av útrokningini tað árið, sum kvotan verður flutt frá.

Til nr. 2

Grundreglan er, at tað bert eru persónar og feløg, sum hava veruligt virksemi innan fiskivinnu fyri eyga, ið eiga at fáa atgongd til føroysk fiskirættindi. Nýtt stykki 2 verður sett inn, sum ásetir, at tann, ið hevur útvegað sær rættindi, innan stutta freist, 30 dagar, kann vísa á góðkent fiskifar/fiskifør at gagnnýta kvotuna ella fiskidagarnar, sum rættindini umfata. Ásetingin skal tryggja, at persónar og feløg, ið longu hava rættindi sbrt. § 12 ella hava útvegað sær rættindi sbrt. §§ 14, 15, 16, 17 og 18, veruliga gagnnýta síni rættindi og ikki hava útvegað tey við víðarisølu fyri eyga.

Ásetingin tryggjar eisini, at ávís skip/reiðarí til einhvørja tíð kunnu knýstast at útlutaðum kvotum og fiskidøgum, soleiðis at manningarviðurskiftini sbrt. § 51 eru greið.

Til nr. 3

§ 7, stk. 4

Í upprunatekstinum er okkurt komið skeivt fyri. Hetta verður við hesi broyting rættað.

Til nr. 4

§ 7, stk. 6

Skotið verður upp at nágreina ásetingina soleiðis, at tað verður greitt, at landsstýrismaðurin kann krevja upplýsingar og váttanir frá persónum og feløgum, eins og landsstýrismaðurin kann krevja, at persónur ella felag, sum verður eftirkannað, útvegar upplýsingar og váttanir frá nevndarlimum,

stjórn, eigarum, ráðgevvum, fíggingarstovnum o.þ. Við hesi broyting samsvarar orðaljóðið í greinini við serligu viðmerkingarnar til greinina.

Til nr. 5

§ 10, stk. 1-3

Skotið verður upp, at reglurnar um miðsavnan ikki koma í gildi fyrr enn 1. januar 2019. Tað eru fleiri grundir til uppskotið. Sum tað fyrsta er drigið út at fáa lógina samtykta, og at tað tí ikki er heilt greitt, hvat grundarlagið er fyri at fyrireika umsitingina av reglunum um miðsavnan. Við hesi broyting fær ein neyðugu tíðina at fyrireika umsitingina av reglunum, herundir serliga at hava allar neyðugar upplýsingar um ognarviðurskiftini teldutøkar, og at tillaga telduskipanir, so at upplýsingar eru lætt atkomuligar, og at eftirkanningin í sambandi við dagligu umsitingina av ásetingunum er so løtt og ómakaleys sum gjørligt.

Ein onnur orsök til at skotið verið upp at útseta gildiskomuna av reglunum um miðsavnan er, at í lógaruppskotinum er lagt upp til, at skipanin við egnum árskvotum í fiskiskapinum eftir botnfiski í føroyskum sjógvi ikki verður sett í verk fyrr enn 1.1.2019. Harumframt er ætlanin í øðrum fiskiskapi at leggja skipanir um frá felagskvotum til ognar árskvotur. Hetta hevur týðning fyri og kann ávirka uppgerð av veiðirættindum í sambandi við reglurnar um miðsavnan.

Til nr. 6

Lagt verður harafturat upp til, at í § 10, stk. 1 verður “eginrættindi” broytt til “egin árskvota”, og at í § 10, stk. 3 og § 10, stk. 7 verður orðingin “egin rættindi” broytt til “egin árskvota” Hetta verður gjørt fyri at gera tekstin greiðari, so eingin ivi er um, at tað eru ognar árskvotur, sum verða taldar við, tá gjørt verður upp, hvussu nógv ein rættindahavari hevur ræðið á.

Til nr. 7

Skotið verður upp at seta inn nýggja § 10, stk. 8, sum sigur, at egin árskvota, sum rættindahavari flytur millum ár, verður roknað við í egnu árskvoturnar hjá rættindahavaranum tað árið, kvotan upprunaliga hoyrir til. Flutt kvota skal við øðrum orðum ikki telja við í egnu árskvoturnar hjá rættindahavaranum tað árið, kvotan verður flutt til. Verða 10% av egnu árskvotuni t.d. flutt frá 2018 til 2019, tá verða tey 10% roknað við í egnu árskvotuna í 2018 og ikki í 2019. Verða 10% av kvotuni í 2019 fiskað a conto í 2018, tá verða tey 10% roknað við í egnu árskvotuna í 2019 og ikki í 2018.

Av tí, at nýtt stk. 8 er sett inn í grein 10, verða stk. 8-11 eftir hetta stk. 9-12.

Til nr. 8

Nýtt stk. 9, sum nú er stk. 10, um nærstandandi verður sett inn.

Í verandi uppskoti er nærstandandi at skilja sum allýst í § 2 í konkurslógini. Tað hevur víst seg, at fleiri av ásetingunum í konkurslógini eru umfataðar av hugtakinum í grein 10 um at hava beinleiðis og óbeinleiðis ræði á. Fyri at gera ásetingina greiðari, verður tí lagt upp til at broyta allýsingina av nærstandandi soleiðis, at nærstandandi er at skilja sum hjúnafelegi, skyld í stígandi ella fallandi linju, systkin, hjúnafelegi hjá teimum nevndu persónunum og aðrir persónar, ið hava staðið hvørjum øðrum serliga nær. Endamálið er tó at røkka sama endamáli sum í verandi uppskoti til løgtingslóg um sjófeingi.

Nýggja orðingin fevnir um tað sama, sum nærstandandi hugtakið í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap. Nýggja orðingin fevnir tó eisini um aðrar persónar, ið hava staðið hvørjum øðrum serliga nær. Undir hesi seinastu orðingini koma eisini samlivandi, t.e. persónar, sum liva saman ella persónar, sum ætla at gifta seg. Í flestu førum vilja fosturbørn eisini koma inn undir orðingina. Avgerandi fyri, um persónar verða settir at vera nærstandandi er, um tað verður sett, at tað hevur verið eitt nøkulunda líka tætt tilknýti millum persónarnar, sum vanligt er millum tey skyldfólk, ið beinleiðis eru nevnd í lógartekstinum.

Til nr. 9

Ásetingin í § 10, stk. 11 er lagað til uppskotið um, at reglurnar um miðsavnan koma í gildi 1. januar 2019. Við broytingini verður tað avgerandi, hvat felag og persónur høvdu ræðið á áðrenn 1. januar 2019 í staðin fyri áðrenn gildiskomu løgtingslógarinnar.

Til nr. 10

§ 13, stk. 4

Í uppskotinum til løgtingslóg um veiðigjald (løgtingsmál nr. 36/2017) er ásett, at bert veiða, sum er fingin við rættindum, keypt á almennari uppboðssølu, t.e., tá landið selur, eru undantikin veiðigjaldi. Sostatt verður eisini veiða av rættindum, sambært grein 61 í uppskotinum til løgtingslóg um fyrisiting av sjófeingi, rættindini til fiskirannsóknir og havrannsóknir, áløgd veiðigjald. Lagt verður upp til, at uppskotið til løgtingslóg um fyrisiting av sjófeingi verður tillagað samsvarandi hesum.

Orðið tilfeingisgjald verður broytt til veiðigjald soleiðis, at tað samsvarar við løgtingslóg um veiðigjald (løgtingsmál nr. 36/2017).

Til nr. 11

Mørkini í § 14, stk. 1 fyri, nær útboð kann verða, hækka. Fyri tosk úr 7.200 tons sum upp í 9.600 tons. Fyri hýsu úr 3.330 tons sum upp í 5.330 tons. Nøgdin fyri upsa verður óbroytt.

Hetta merkir, at samlaða ásetta veiðinøgdin, fyri tosk verður 20.000 tons (9.600 í kvotu og restin í fiskidøgum); fyri hýsu 12.000 tons (5.330 tons í kvotu og restin í fiskidøgum); fyri upsa 40.000 tons, sum er óbroytt (38.200 tons í kvotu og restin í fiskidøgum).

Til nr. 12

Nøgdin í prosentum, ið verður bjóðað út sum sølukvota av niðanfyri nevndu fiskasløgum verður broytt:

Um heildarkvotan er lægri ella ájavnt við:

- 1) 350.000 tons av svartkjáft, verða 25% boðin út sum sølukvota; (óbroytt)
- 2) 85.000 tons av makreli, verða 15% boðin út sum sølukvota
- 3) 65.000 tons av norðhavssild, verða 15% boðin út sum sølukvota
- 4) 27.000 tons av botnfisk í Barentshavinum, verða 15% boðin út sum sølukvota
- 5) 3.100 tons av toski á Flemish Cap, verða 15% boðin út sum sølukvota
- 6) 1.900 tons av toski í Eysturgrønlandi, verða 15% boðin út sum sølukvota

Samstundis lækka mørkini fyri, nær bjóðast kann út sum uppboðsárskvota, sbrt. stk. 2.

Ásetingarnar, galdandi fyri nr. 5 og 6, um at bjóða út rættindi at fiska tosk á Flemish Cap og botnfisk í Eysturgrønlandi koma í gildi 1. januar 2019. Sí broyting nr. 33.

Til nr. 13

Í § 16 fær landsstýrismaðurin, umframt at bjóða út sum sølukvotu, heimild at bjóða út sum uppboðsárskvotu, sum verður latin sum stuttíðarrættindini fyri eitt fiskiár í senn, og sum ikki er sølukvota, og sum ikki skal bjóðast út aftur, tá tað gongur út.

Til nr. 14

Í § 17 er talan um heimild hjá landsstýrismanninum at bjóða út, og verður nú móguleiki hjá landsstýrismanninum eisini at bjóða út sum uppboðsárkvota, sum er stuttíðarrættindini. Talan er í flestu førum um smærri kvotur, sum ikki eiga at verða bodnar út, í øllum førum ikki sum langtíðarrættindi uttan so, at kvoturnar hækka munandi uppum heildarkvoturnar í 2018.

Til nr. 15

Fylgibroyting av broyting nr. 13 og 14.

Til nr. 16

Í grein 21 verður ásett nýtt stykki.

Av tí stóra partinum av tilfeingisbýtinum, sum latið verður út við 8 ára uppsagnartíð, og sum ikki eru keypt rættindini, verður latið Løgtinginum heimild at taka inn upp til 3% um árið at nýta til endamál, sum kunnu gagna samfelagnum og vinnuni. Onnur endamál eru til dømis til útboð, menningarkvotur ella royndir. Í uppskotinum skal tilskilast, á hvønn hátt og til hvørji endamál hesi prosent verða latin útaftur.

Til nr. 17

Í § 21 verður nýtt stykki sett inn.

Sum grundarlag fyri frágreiðingini í stk. 3 verður landsstýrismanninum heimilað at áleggja loyvishavarum við umsetningi omanfyri 10 milliónir kr. at lata frágreiðing um virksemi sítt, ið knýtir seg at fiskiloyvunum. Heimilað verður landsstýrismanninum at áleggja loyvishavarum við umsetningi omanfyri 10 milliónir kr. at lata frágreiðing árliga, ella við øðrum hóskaði millumbili, eitt nú við 2-5 ára millumbili. Landsstýrismaðurin kann eitt nú biðja um upplýsingar um virksemi, ið knýtir seg at rættindunum – her verður hugsað um virðisøking, arbeidsskapandi – og annað samfelagsgagnligt virksemi, sum verður skapt við grundarlagi í atgongdini til tilfeingið.

Til nr. 18

Heimild verður sett inn at gera undantak fyri úrokningargrundarlagi, sbt. stk. 1, nr. 1 fyri skip, ið hava verið á royndarveiðu hesi árini og tískil ikki hava havt móguleika at hava fiskiskap, ið telur við í útrokningini. Landsstýrismaðurin hevur boðað frá, at í sambandi við arbeiðið at gera umsitingarætlanir fyri botnfisk undir Føroyum, sum skal gerast í 2018, verður eisini gjørd ein neyv eftirmeting av greinunum um at fara frá fiskidøgum til kvotur, har tey móguligu ivamálini verða lýst og viðgjørd nærri.

Til nr. 19

§ 28, stk. 2

Skotið verður upp at broyta ásetingina í lógaruppskotinum um at skipa fiskiskap á Føroya Banka soleiðis, at heimildin hjá landsstýrismanninum er tann sama, sum í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Við uppskotinum til lóg um fyrisiting av sjófeingi vera økisfriðingar, Føroya Banki íroknaður, tiknar úr lógini og verða í staðin lýstar í kunngerð. Tær økisfriðingar, sum eru ásettar í lógini um vinnuligan fiskiskap og í kunngerðum, halda óbroyttar fram eftir 1. januar 2018.

Eftir lógini um vinnuligan fiskiskap er Føroya Banki friðaður alt árið fyri allar veiðihættir. Tó er loyvt at royna í einum geira suður av Bankanum frá 1. september til 31. mai. Landsstýrismaðurin hevur eisini síðani 2009 havt heimild við kunngerð at loyva tíðaravmarkaðari veiðu við snellu, snøri ella tráðu á Føroya Banka. Hendan heimildin hevur undanfarin ár verið brúkt soleiðis, at útróðrabátar í bólki 5 hava havt loyvi at royna á Føroya Banka í avmarkað dagatal, og at loyvt hevur verið snellubátum í bólki 4 at royna í einum parti á Bankanum.

Við broytingini, ið her verður skotin upp, eru heimildirnar og avmarkingarnar hjá landsstýrismanninum at skipa fiskiskap á Føroya Banka tær somu, sum í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Til nr. 20

§ 39, stk. 4

Skotið verður upp at seta inn nýtt stykki, har tað greitt verður tilskilað, at landsstýrismanninum er heimilað at loyva, at rættindahavari kann flyta kvotu millum ár, tó avmarkað til 10% av egnu árskvotuni. Talan er um allar eginkvotur, latnar sambært §§ 14-18, § 28 og § 36. Fyri rættindi, sambært § 24, egin árskvota í kvotuskipanini undir Føroyum, er beinleiðis ásett í grein 25 í lógini, at rættindahavarar kunnu flyta 10% av kvotuni millum ár.

Fyri at leggja uppfyri, at serligar støður kunnu íkoma, har tað kann gerast viðkomandi at loyva flyting av størri parti enn 10%, verður lagt upp til, at landsstýrismaðurin í serligum førum kann loyva, at meiri enn 10% verður flutt millum ár, og at felagskvotur verða fluttar millum ár. Hugsað verður her um, tá viðurskifti, sum Føroyar ikki sjálvar hava ræði á, broyta umstøðurnar at fáa kvotuna til høldar á skynsaman hátt. Talan kann t.d. vera um støður, har atgongdin at fiska fiskin bráðliga broytist, ella tá móttøkuorkan bráðliga verður skerd, t.d. vegna skerda móttøkuorku í Føroyum ella landingarbann uttanlands.

Víst verður á, at ásetingin snýr seg einans um heimildirnar at flyta hjá hvørjum einstøkum rættindahavara. Ásetingin avmarkar ikki, at Føroyar flyta sær størri nøgdir enn 10% av kvotuni frá einum ári til tað næsta. Talan er tá um eitt lið í áseting av tøku føroysku kvotuni fyri árið. Í grein 39 verður stk. 4 eftir hetta stk. 5.

Til nr. 21 og 22

§ 42, stk. 1 og stk. 3.

Lagt er upp til, at ásetingarnar í grein 10 um miðsavnan koma í gildi 1. januar 2019. Í tí sambandi verður skotið upp eisini at gera eina tillaging í grein 42, soleiðis at loyvt er ikki at avhenda kvotur endaliga í 2018. Samstundis verður lagt upp til, at landsstýrismaðurin í 2018 kann loyva, at flytingar av kvotu fyri eitt ár fevna um størri nøgdir enn 20% av egnu árskvotuni. Slík undantøk kunnu gevast, tá talan er um heildarkvotur, sum eru sera lítlar og smábýttar, og at grundarlag ikki verður mettt at vera fyri skynsomum og lønandi rakstri hjá tí, sum avhendir. Sum dømi kann nevast føroyska kongafiskakvotan í Irmingarhavinum, har heildarkvotan í lötuni er so lítil, at nøgdir, sum er býtt út á 4 skip, er ikki til ein túr hjá einum skipi. Tá føroyska lodnukvotan er lítil, kann eisini verða talan um smáar nøgdir til einstøku skipini. Í slíkum førum, og har tað er talan um lutfalsliga smáar nøgdir, ið roknast kann við verða avhendaðar, eigur undantak at kunna gevast. Yvirskipað snýr tað seg eisini um, at føroyskar kvotur ikki liggja ófiskaðar.

Til nr. 23

Nýtt stykki 2 verður sett inn í § 48.

Í minsta lagi 20% av fiskinum skal førast til lands við høvdi.

Her verður ásett treyt um, at partur av veiðuni skal førast til lands við høvdi. Endamálið er, at eisini fiskur, ið verður frystur heilur umborð, lutvíst verður landaður við høvdi. Her krevst tó eisini ein tillagingartíð og serstakar reglur, sum gera tað gjørligt hjá skipunum at leggja til rættis. Tí verður heimilað landsstýrismanninum at seta nærri reglur og undantøk.

Sum dømi um undantak kann nevast, at ætlanin er ikki at krevja, at skip, sum í dag virka fiskin lidnan umborð, skulu landa hendan við høvdi.

Til nr. 24

§ 48, stk. 3 er tillagað nakað sum fylgibroyting av, at nýtt stykki 2 er sett inn í grein 48.

Broytingin heimilar landsstýrismanninum at áseta í kunngerð nærri treytir um skylduna, undantøk frá reglunum og eina møguliga tillagingartíð sambært stk. 1 og 2.

Til nr. 25

Við hesi broyting verður krav um, at øll veiðan skal landast í Føroyum.

Í § 49, stk. 2 hevur landsstýrismaðurin heimild til at gera nærri reglur um, hvørji fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskapur eru fevnd av kravinum um, at øll veiða skal um bryggjukant í Føroyum.

Til nr. 26

§ 49, stk. 2

Stykkið verður orðað av nýggjum. Skotið verður upp at strika orðingina “umframt at gera reglur fyri, nær og hvussu veiða og virking umborð í stk. 1 verður gjørd upp”. Grundin er, at henda orðing ikki verður mett neyðug at hava inni her, og kann vera við til at fløkja heildina í ásetingunum í grein 49. Eftir § 49, stk. 1 er høvuðsreglan, at gerast skal upp 4. hvønn mánað, men at landsstýrismaðurin við stóði í seinna punktum í § 49, stk. 2 í serligum førum kann brúka annað tíðarskeið fyri uppgerð. Somuleiðis verður heimilað landsstýrismanninum í serligum førum at geva undantøk, tá talan er um force majeure líknandi støður. Eitt nú kann motorbrek vera ein sovordin støða.

Í sambandi við § 49, stk. 2 skal gerast vart við, at í serligu viðmerkingunum til hesa grein er okkurt komið skeivt fyri í uppskotinum, sum er lagt fyri Løgtingið. Eftir lógargreinini kann landsstýrismaðurin gera nærri reglur um, hvørji fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskapur eru fevnd av kravinum um, at 75% skal um bryggjukant í Føroyum. Men soleiðis, sum serligu viðmerkingarnar eru orðaðar í uppskotinum, er tulkningin, at landsstýrismaðurin kann gera undantak, t.v.s., at í útgangsstøðinum eru øll fiskasløg fevnd av 75%-kravinum í stk. 1. Hetta er ikki ætlanin við stk. 2. Ætlanin er hinvegin – sum sjálvur lógarteksturin eisini sigur – at heimild er at gera nærri reglur um, hvørji fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskapur eru fevnd av kravinum um, at 75% skal um bryggjukant í Føroyum.

Til nr. 27

Í § 58 verður nýtt stykki sett inn. Her verður ásett greið heimild til, at royndarveiða, ið hevur verið loyvd yvir longri tíðarskeið – og har grundarlag er fingið fyri at reka burðardyggan fiskiskap, eftir umsókn kann gerast til rættindi at fiska eftir treytunum í grein 13. Hetta til tess at eggja til, at royndir verða gjørdar, og at tey, ið fáa tað at bera til, kunnu fáa atgongd til at reka vinnuligan

fiskiskap á tí grundarlagi. Hendan áseting verður galdandi fyri rættindahavarar, sum hava virkað undir verandi lóggávu og koma undir nýggju lóggávuna.

Til nr. 28

§ 60, stk. 1

Í uppskotinum, ið er lagt fyri Løgtingið, er orðingin, at upp til 7% av “samlaðu kvotuni” kunnu latast til menningarkvotur. Henda orðing er ikki nóg neyv. Tí er skotið upp at broyta hetta, samstundis sum skotið er upp at broyta 7% til 8,5%, so at latast kunnu í mesta lagi 8,5% av samlaðu føroysku kvotuni av ávísa fiskaslagnum til menningarætlanir.

Til nr. 29

Stykki 2 ásetir, at í 2018 kann landsstýrismaðurin fyri norðhavssild víkja frá høvuðsregluni í stk. 1 um, at í mesta lagi 8,5 prosent av tøku føroysku kvotuni kann setast av til menningarætlanir. Ein avmarking er tó sett, soleiðis at í mesta lagi 10% av tøku føroysku kvotuni av norðhavssild kann setast av til menningarætlanir. Her er 20% broytt til 10%.

Til nr. 30

Skotið verður upp at strika ásetingina í § 69, stk. 3 um, at bráðfeingis veiðibann verður tikið upp í kunngerðablaðnum. Bráðfeingis veiðibann skal sostatt bert verða lýst alment í t.d. Kringvarpinum. Orsøkin til broytingina er, at tað ikki er mett at vera neyðugt at taka bráðfeingis veiðibann upp í kunngerðablaðnum. Tað, sum hevur størsta týðning í sambandi við bráðfeingis veiðibann, er, at boðini koma fram til skipini sum skjótast, eisini tey útlendsku, ið fiska í føroyskum sjógvi.

Til nr. 31

§ 87, stk. 1

Skotið verður upp at nágreina hesa áseting. Endamálið við ásetingini er at kunna taka rættin at reka vinnuligan fiskiskap aftur, um brot er framt á lógina, óansæð hvør hevur framt hetta brot, og er orðingin nú nágreinað, so hetta ikki kann misskiljast. Eisini er nágreinað, at rætturin kann takast aftur, tá talan er um brot á lógina ella reglur við heimild í lógini.

Til nr. 32

Í § 87, stk. 2 er talan um at gera tekstin neyvvari. Triðja og fjórða pkt. eru samanskrivað til eitt nýtt pkt. 3.

Til nr. 33

§ 90, stk. 1

Við hesum verður skotið upp, at reglurnar um miðsavnan koma í gildi 1. januar 2019. Vísast skal í hesum sambandi til viðmerkingarnar til nr. 3.

Við hesum verður eisini skotið upp at broyta ásetingina um, hvat skal á uppboðssølu soleiðis, at toskur á Flemish Cap og botnfiskur í Eysturgrønlandi fyrstu ferð verður boðið út í 2019.

Viðvíkjandi § 15, stk. 1, nr. 5 og 6 og § 15, stk. 2, nr. 5 og 6 er lagt upp til at broyta ásetingina um, hvat skal á uppboðssølu soleiðis, at toskur á Flemish Cap og botnfiskur í Eysturgrønlandi fyrstu ferð verður boðið út í 2019. Hetta verður fyrst og fremst gjørt, tí at ætlanin er at leggja skipanina í hesum fiskiskapi um frá felagskvotum til egnar árskvotur. Mett verður yvirhøvur, at undir skipanum við eignum árskvotum hava skipini betri møguleikar at leggja fiskiskapin til rættis og at fáa sum mest burturúr tøku kvotuni. Umleggingin til egnar árskvotur verður tó ikki klár at seta í verk við ársbyrjan 2018.

Broytingin hefur eisini samband við, at tað ikki verður hildið at vera skynsam at bjóða ein part av rættindunum á Flemish Cap og í Eysturgrønlandi út á uppboði sum eginkvotur, áðrenn skipanin er lögð um til egnar árskvotur.

Við hesum viðmerkingum og broytingum tekur meirilutin undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Vinnunevndin, 4. desember 2017

Bjørt Samuelsen
formaður

Jørgen Niclasen
næstformaður

Bjarni Hammer

Ingolf S. Olsen

Bjørn Kalsø

Jákup Mikkelsen

Jógvan Skorheim